

โครงการบริการวิชาการแก่สังคม เรื่อง “สัมมนาปัญหาการบังคับคดีแพ่ง”

เลขที่สัญญา : 23/2568

หัวหน้าโครงการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เจริญบุญกุล

หน่วยงาน : สาขาวิชานิติศาสตร์

ความเป็นมาของโครงการ

การดำเนินคดีแพ่งตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น ในแวดวงของผู้เกี่ยวข้องกับคดีความ มีข้อคิดที่น่าสนใจอยู่ประการหนึ่งคือ ชะงักหรือไม่ว่ากับผู้เสียหายได้ค่าเสียหายหรือได้เงินคืนหรือไม่ คนละประเด็น และการดำเนินคดีแพ่งหากผู้เสียหายแม้ชนะคดีแต่ไม่ได้ค่าเสียหายหรือไม่ได้เงินคืน เช่นนี้ จะสมดังวัตถุประสงค์ของผู้เสียหายได้อย่างไร ซึ่งการที่ผู้เสียหายเมื่อชนะคดีแล้วจะได้ค่าเสียหายหรือได้เงินคืนหรือไม่นั้น “ความสำคัญจึงอยู่ที่การบังคับคดี” และ “การขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา” ก็คือเนื้อหาส่วนหนึ่งของการบังคับคดีแพ่งซึ่งบัญญัติไว้ตามภาค 4 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

แนวความคิดของกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง นอกจากแนวความคิดดั้งเดิมที่ว่า การบังคับคดีทางแพ่งตามสภาพบังคับในทางแพ่ง เป็นเรื่องของเอกชนกับเอกชนจะบังคับกัน โดยรัฐเข้ามาบังคับให้ แต่จะบังคับได้อะไรเท่าใดก็เป็นเรื่องหรือเป็นผลประโยชน์ของเอกชน รัฐไม่เกี่ยวข้อง เมื่อรัฐตัดสินให้แล้ว ให้บังคับกันได้แต่พอมีการบังคับคดีกันจริงกลับไม่สามารถบังคับคดีได้เนื่องจากลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินให้ยึด หรือไม่มีทรัพย์สินให้อายัด รัฐก็ไม่อาจช่วยอะไรได้นั้น เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมและนิติสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมเปลี่ยนแปลงไป สภาพบังคับทางแพ่งและการบังคับคดีทางแพ่งตามแนวความคิดเดิม ๆ ย่อมไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและนิติสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคม ด้วยเหตุนี้มีส่วนอย่างมีนัยสำคัญผลักดันให้แนวความคิดของกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง มีวิวัฒนาการหรือมีพัฒนาการเกิดแนวความคิดใหม่ เพื่อให้สภาพบังคับทางแพ่ง และการบังคับคดีทางแพ่งสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและนิติสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคม ปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นบ่อเกิดของกฎหมายใหม่ ๆ หลายฉบับที่มีการวางมาตรการบังคับคดีแพ่งและการยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือทรัพย์สินไว้ก่อน โดยที่กฎหมายใหม่ ๆ แต่ละฉบับต่างมีเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์เฉพาะของตนเอง

แม้บทบัญญัติของการขอกู้ครองชั่วคราวก่อนพิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ใช้เพื่อคุ้มครองจำเลย โจทก์ และคู่ความนั้นจะมีมานานแล้ว แต่เมื่อมีการนำไปใช้ในคดีจริง ก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงที่จะต้องเกี่ยวพันกับกฎหมายฉบับอื่น ๆ ซึ่งได้วางมาตรการทางกฎหมายไว้ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือทรัพย์สินไว้ก่อนได้ และกฎหมายแต่ละฉบับต่างมีเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่แตกต่างกัน เช่น กฎหมายฟอกเงิน เป็นต้น ทำให้กระบวนการของกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง ซึ่งรวมถึงการขอกู้ครองชั่วคราวก่อนพิพากษาดำเนินการด้วยเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันหรือบางกรณีขัดแย้งกันเป็นประเด็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งและการขอกู้ครองชั่วคราวก่อนพิพากษา

ดังนั้น หากมีการสัมมนาทางวิชาการ “การขอกู้ครองชั่วคราวก่อนพิพากษา” เพื่อให้ความรู้บริการวิชาการแก่สังคมย่อมเป็นประโยชน์แก่สมาชิกในสังคม และเป็นประโยชน์สาธารณะในสังคมไทย ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ องค์การอิสระ หน่วยงานภาครัฐผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย นักวิชาการ องค์การภาคเอกชน นิสิตนักศึกษา นักธุรกิจ และประชาชนคนไทยทุกคน รวมทั้งได้ข้อมูลเชิงวิชาการและความคิดเห็นสาธารณะอันนำไปสู่การใช้ประโยชน์กับการผลิตหรือปรับปรุงเอกสารการสอนของสาขาวิชานิติศาสตร์ ทั้งระดับบัณฑิตศึกษา และระดับปริญญาตรี และได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านวิชาการสู่สังคม เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนหลายสาขาวิชา และสอดคล้องกับเป้าหมาย (SDGs) ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีงบประมาณ 256๘

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อบริการวิชาการแก่สังคมเชิงรับฟังความคิดเห็นสาธารณะแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ซึ่งเกี่ยวพันทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ องค์การอิสระ หน่วยงานภาครัฐผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย นักวิชาการ องค์การภาคเอกชน นิสิตนักศึกษา นักธุรกิจ และประชาชนคนไทยทุกคน
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้วิเคราะห์เชิงวิชาการกฎหมายเกี่ยวกับการขอกู้ครองชั่วคราวก่อนพิพากษา และได้นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงกับการกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง การจัดองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายการขอกู้ครองชั่วคราวก่อนพิพากษา รวมถึงได้ข้อมูลที่จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
3. เพื่อสนองนโยบายมหาวิทยาลัยดิจิทัล การจัดสัมมนาจะดำเนินการในรูปแบบแบบออนไลน์ ส่งเสริมการศึกษาทางไกลผ่านสื่อแบบมหาวิทยาลัยดิจิทัล และสอดคล้องกับยุคสมัยการปฏิวัติเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรของมหาวิทยาลัยให้ได้ประโยชน์สูงยิ่งขึ้นอย่างยั่งยืน
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลอันนำไปสู่การใช้ประโยชน์กับการผลิตหรือปรับปรุงเอกสารการสอนของสาขาวิชานิติศาสตร์ ทั้งระดับบัณฑิตศึกษา และระดับปริญญาตรี และเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ด้านวิชาการสู่สังคม เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนการสอนนิเทศศาสตร์ รวมถึงการจัดองค์กรภาครัฐ ซึ่งเกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ รวมถึงสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย : ฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ องค์กรอิสระ หน่วยงานภาครัฐผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย นักวิชาการ องค์กรภาคเอกชน นิสิตนักศึกษา นักธุรกิจ และประชาชนคนไทยทุกคน

ปริมาณกลุ่มเป้าหมาย : เฉพาะหน้าและผ่านโซเซียลมีเดีย 50 คน

พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย : แบบออนไลน์ด้วย MS TEAM ผ่านเฟซบุ๊กสาขาวิชานิติศาสตร์หรือช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิธีการดำเนินงานของโครงการ

1. จัดเตรียมการสัมมนา “สัมมนาปัญหาการบังคับคดีแพ่ง”
 - 1.1 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ผ่านเฟซบุ๊กสาขาวิชานิติศาสตร์
 - 1.2 ดำเนินการสร้างห้องการสัมมนาผ่านระบบ MS TEAM
2. ดำเนินการสัมมนา และจัดทำรายงานทางวิชาการเรื่อง “สัมมนาปัญหาการบังคับคดีแพ่ง”
 - 2.1 ดำเนินงานเสวนาทางวิชาการเรื่อง “สัมมนาปัญหาการบังคับคดีแพ่ง”
 - 2.2 จัดทำรายงานทางวิชาการเรื่อง “สัมมนาปัญหาการบังคับคดีแพ่ง”

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม เรื่อง “สัมมนาปัญหาการบังคับคดีแพ่ง” ในด้านต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

1. การดำเนินการบรรลุผลตามแผน ตามที่โครงการบริการวิชาการแก่สังคม เรื่อง “สัมมนาปัญหาการบังคับคดีแพ่ง” กำหนดไว้ กล่าวคือ มีผู้เข้าร่วมและรับชมการสัมมนามากกว่าจำนวนที่ได้คาดการณ์ไว้ โครงการสามารถดำเนินการได้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดและภายในช่วงเวลาที่กำหนด โดยได้รับความร่วมมือจากคณะทำงาน คณาจารย์สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สำนักการศึกษาต่อเนื่อง สำนักเทคโนโลยีการศึกษา และเลขาธิการของสาขาวิชานิติศาสตร์ เป็นอย่างดี

2. การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่โครงการได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นและได้วิเคราะห์ (1) การดำเนินการจากแบบประเมินสอบถามจากผู้เข้าร่วมสัมมนา และ (2) การประเมินจากภาพรวมของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรและผู้เข้าร่วมสัมมนา ถือได้ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี

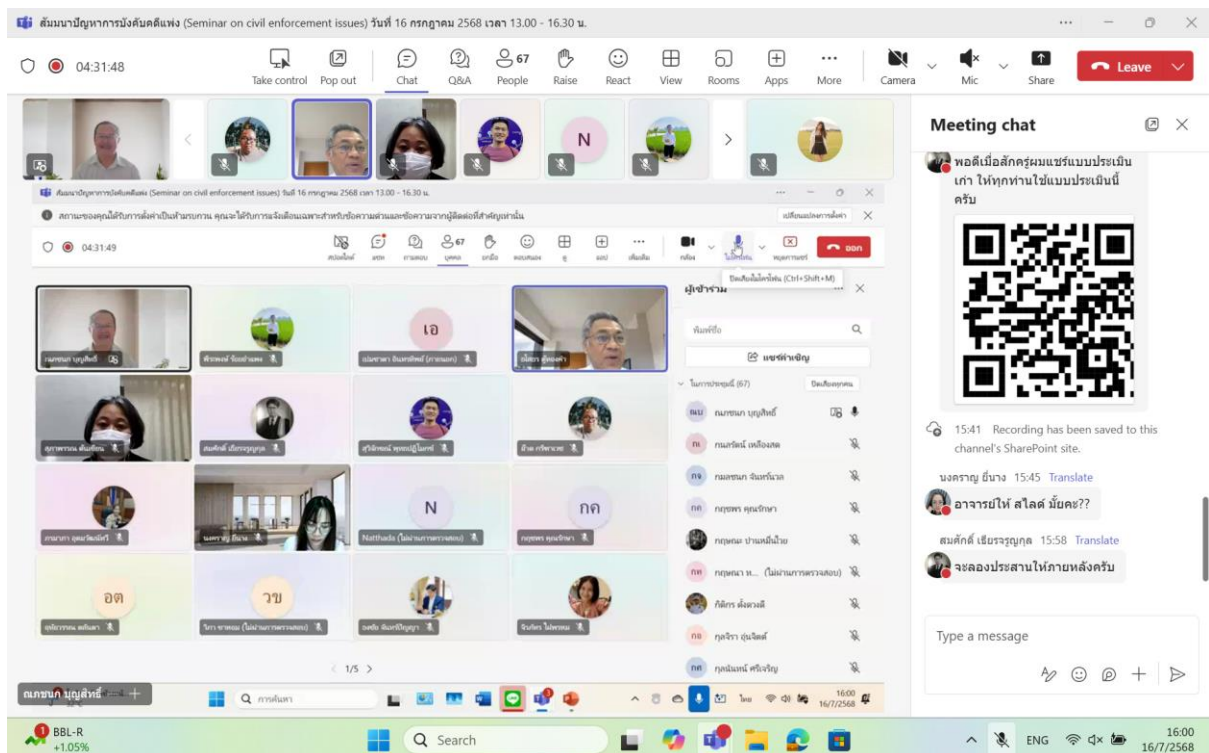
ในส่วนวัตถุประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือเพื่อให้ได้ข้อมูลอันนำไปสู่การใช้ประโยชน์กับการผลิตหรือปรับปรุงเอกสารการสอนของสาขาวิชานิติศาสตร์ ทั้งระดับบัณฑิตศึกษา และระดับปริญญาตรี และเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านวิชาการสู่สังคม เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนนิติศาสตร์ รวมถึงการจัดองค์กรภาครัฐซึ่งเกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ รวมถึงสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในวัตถุประสงค์ข้อนี้ได้มีการทำแบบประเมินผลเป็นรูปธรรมแต่ใช้การสังเกตจากการจัดกิจกรรมทั้งในส่วนของการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมการสัมมนาในระหว่างการสัมมนา

ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	รวมทั้งสิ้น	
		เป้าหมาย	ผลการดำเนินการ
ผลผลิต (Output)			
1. เชิงปริมาณ : จำนวนผู้เข้ารับบริการ	100	50	มีผู้เข้าร่วมการสัมมนามากกว่าเป้าหมาย
2. เชิงคุณภาพ : ร้อยละความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการในกระบวนการให้บริการ	90	86	มากกว่าเป้าหมาย
3. เชิงเวลา : ร้อยละของโครงการ/กิจกรรมที่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด	100	90	มากกว่าเป้าหมาย
4. เชิงต้นทุน : ต้นทุน/ค่าใช้จ่ายของการให้บริการวิชาการแก่สังคมตามงบประมาณ	บาท	4,200	
ผลลัพธ์ (Outcome)			
1. เชิงปริมาณ : ร้อยละของผู้เข้ารับบริการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	90	84	มากกว่าเป้าหมาย
2. เชิงคุณภาพ : ร้อยละความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการโครงการวิชาการแก่สังคม	90	86	มากกว่าเป้าหมาย

ประโยชน์ที่ได้รับ

หน่วยงานภาครัฐผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ นิสิตนักศึกษา ประชาชน นักวิชาการ นักธุรกิจ ฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ องค์กรอิสระ และประชาชนคนไทยทุกคน ได้รับความรู้ในหัวข้อประเด็นการสัมมนา และสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการสัมมนาไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน หรือในชีวิตประจำวัน ได้รับความคิดเห็นจากการแลกเปลี่ยนความรู้ การตั้งคำถาม ตลอดจนจนถึงการพูดคุยในประเด็นหรือปัญหาที่ผู้เข้าร่วมสัมมนากำลังเผชิญในปัจจุบัน

ภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ

The screenshot shows a Facebook interface with a browser address bar at the top displaying 'facebook.com/stou.law.school'. The page header includes the school's name in Thai: 'มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์'. The main content area features a live video player with a Thai presentation slide. The slide text includes: '2. วัตถุประสงค์ของงาน ตามมาตรา 256, 260, 267', 'ข้อสังเกต', '1. ในอดีต... หน่วยงานที่มีอำนาจ ครอบครองใบแจ้งจับและออกหมายบังคับคดีพลเรือน', '2. มีปัญหาเรื่องสิทธิในการฟ้องคดีบังคับคดีพลเรือน', and '3. วัตถุประสงค์ของงาน'. Below the video, there are comments and a list of participants. The page also shows a 'News' section with a post about a seminar on civil enforcement issues.